مسئوولیت متن و شکل بدوش نویسندهٔ مضمون میباشد، عقیدهٔ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد.

پوهندوی آصف بهاند

۲۰۱۹/۰۳/۱۷

د افغانستان پر ماشومانو او کوچنیانو باندې

د تاوتریخوالي سونامي

لسمه برخه

(د «مهسا» تبنتونه او وژنه)

دویمه برخه او وروستۍ برخه

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیرلو مخکې په ځیر و لولئ

په اوسنۍ زمانه کې له کوچنیانو سره د تاوتریخوالي څو غوره بیلګې چې د بشریت نامه ته یې تور داغ ګڼلی شو:

۱ ـ د سوریې په جګړه کې یو ماشوم په زخمي حالات کې ډاکټر ته وایي: زه به خدای ته ټولې خبرې وکړم چې څه روان دي.

۲ ـ د موسل په ښار کې یوه عراقي جینۍ په زخمي حالات کې منډې وهي کمره مین ته وایي: کاکا زما ویډیو مه کوه بې حجابه یم.

۳ ـ یو فلسطیني ماشوم د ډیرې لوږې په وخت کې خدای ته سوال کوي: ما ژر واخله که جنت ته لاړم لږ څه خو به وخورم.

۴ ـ د افغانستان په جګړه کې د یو ماشوم لاس شدید زخمي وو، ډاکټر سره د لاس له پرې کیدو پرته بله لار نه وه. ماشوم ډاکټر ته وایي: ډاکټر صاحب د لاس پرې کیدو په وخت کې مې لستونی مه پرې کوه نورې جامې نلرم.

۵ ـ او په پای کې زموږ «مهسا»، چې د اسارت او مرګ شیبو کې به زموږ «مهسا» څه ویلي وي؟

په کابل کې صرافانو کاربندیز کړی و، هغوی سره که له یوې خوا د «مهسا» غم دی، له بلې خوا د خپلو بچو د تښتوني او وژني ویره هم ورسره ده. په همدې اړوند دا د یو هېوادوال د زړه خواله ده:

«پرونیو خبرونو کې مې د هغو صرافانو ژړا اوریدله چې اولادونه یې کابل کې غلو اختطاف کړي او وژلي وو. نږدې هره ورځ د ښار په بیلابیلو برخو کې د مجرمینو لخوا خلک وژل کیږي او اختطافیږي. هغه حکومت چې رعیت یې آن په پلازمینه کې خوندي نه وي، څنګه یې پرې خلک باور وکړي؟ له ګڼو خلکو مې اوریدلي چې دغه جنایتکاران په لوړه کچه ملاتړي لري. د سختو ورځو ولسمشر په دوره کې خو د پارلمان یوه غړي له اختطافچیانو سره د لاس لرلو په تور تورنه شوه، خو خدای خبر د کوم مصلحت له مخې خبره غلې شوه.

دا مصلحتونه دي ستاسو سر وخوري، ولس مو له سترې پریشانۍ سره مخ کړی.»

له ماشومانو سره د تاوتریخوالي په اړوند ما په لسګونو مقالې لیکلي او خبرې کړې دي؛ خو دا ستونزه په داسې نه تماميدونکي خواشینۍ باندې اوښتې چې هره ورځ نوې غوټې کوي او نوي ازغي توکوي چې تر ټولو تازه، چوخېدونکې او زوروونکې ازغی یې د ماشومې شپیرکلنې «مهسا» تښتونه او بیا وژنه ده.

د «مهسا» تښتونه او وژنه، زموږ په ټولنه کې له ماشومانو او کوچنیانو سره د تاوتریخوالي تر ټولو ظالمانه او وحشیانه بېلګه ده. د دې تاوتریخوالي تاثیرات خورا ژور او منفي دي. دومره یې ټپونه ژور دي چې درملنه یې ښایي لسیزې وخت ونیسي او یا یې هیڅ درملنې ته امید نه وي.

د دې ماشومې د تښتوني او بیا وژنې منفي تاثیرات لومړۍ د دې پر مور پلار، بیا پر کورنۍ او بیا د ټول افغانستان په کچه پر ټولنه باندې یو ځل بیا د ډار او وحشت څپې غالبوي. اوس درسته ټولنه او په ټولنه کې بیا ټولې میندې او ټول پلرونه ډاربرې چې څه وخت به یې خوږ ماشوم او کوچنی تښتوي، له دوی نه به څه غواړي او د نه ورکړې په صورت کې به یې وژني او که هیڅ هم نه وي یا هیڅ هم پیښ نه شي، له رواني پلوه ټول خلک ناارامه دي، ډار یې په زړونو کې ځالې کړې دي او همدا ډار پر دوی حکومت کوي، چې ډار خپله د تاوتریخوالي یو ډېر لوی او خطرناکه ډول دی، خلاصه: «آبی، تولا بی»

ما «**د افغانستان پر ماشومانو او کوچنیانو باندې د تاوتریخوالي سونامي**» تر سرلیک لاندې د خپلو لیکلو او خپرو کړو مقالو په ترڅ کې ویلي او لیکلي دي چې زموږ د ټولنې عیني ستونزو او تجاربو ته په کتو سره، د ماشومانو او کوچنیانو پر ضد تاوتریخوالي په لومړي ګام کې په درېو برخو باید و ویشلای شو:

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیرلو مخکې په ځیر و لولئ

۱ ـ رواني تاوتريخوالی:

(ژبنی تاو تريخوالی، ډارول، ښکنځلي کول، بد رد ويل، تهديدول او ډول، ډول نور رواني فشارونه)،

۲ ـ جسمي تاوتريخوالی:

(وهل ټکول، شاقه کارونه،جګړو ته اړايستل)،

۳ ـ جنسي تاوتريخوال.

زه فکر کوم چي د «مهسا» په دي لنډ شپږ کلن عمر کي، زموږ ټولني او پر ټولنه باندي حاکمو قوانينو د پاسنيو يادو تاوتريخوالو د ډولونو ډېره سلنه پر دي باندي د وژني تر بريده پوري تطبيق کړه.

د «مهسا» تښتوني او وژني ته په کتو سره نه يوازي د دي کورنی په زړونو کي ډار او ترهي خاله کړي، بلکي دا ډار اوس د ډېرو خلکو او کورنيو ملګرتيا کوي.

وېره خپرول خپله يو ډول تاوتريخوالي دی او دا وژونکی تاوتريخوالي له همداسي پېښو سره په ټولنه کي خپرېږي. دا خپله لوی او وژونکی تاوتريخوالي دی چي د خلکو او ماشومانو ـ کوچنيانو په زړونو کي وېره خپره کړای شي او د «مهسا» تښتوني او وژني د ټول افعان ولس په زړونو او فکرونو کي همدا وژونکي وېره خپره کړه.

د «مهسا» د تښتوني او بيا وژني په برخه کي د ټولني د هر قشر د زړه سوي او همدردی غږ جګ شو. له رئيس جمهور نه نيرلي تر قلموالو او استادانو پوري. دغو دوو بيلګو ته يي وګورئ:

«پينځه ځلوېښت کاله يي پرلپسي زموږ غوږونو کي همدا ويلي: چي د افغانانو وژنه غزا ده او ثواب لري. د دغي ګلورېني نانځکي قصاب قاتل (قاتلين) هم د هغو وژونکيو دويم يا دريېم نسل دی، چي خامخا يي هم د کتي او هم د غزا نيت درلودلی دی .

زه، چي تر هرچا زيات ځان پر هيومانيزم ګروهمن ګڼم، هم د دي ښکلي ماشومي تثبيت شويو قاتلانو ته اعدام غواړم. او د دي لپاره به هرځای او هرچاته خپل غږ خامخا رسوم.»

«#زه بيا بل شي ته چورت وړی يممهسا شهيده سوه او هغه دوه به اشد مجازات او اعدام سي. مګر ايا موږ تر هغو دوو نور بدتره قاتلان نه لمانځو؟، لاسونه يي نه مچو او وياړ نه په کو؟ پر ځانو او مغزو مو حاکم کړي نه دي؟

زه دي ته چورت وړی يم چي قاتل فکر او د قاتل د احترام فکر څنګه په ټولنه کي پای ته و رسېږي. د مهسا قاتلين خو دوه نوچکه ځوانان وه و نيول سول اعدام به سي.

مګر هغه پوخ فکر چي په دي ټولنه کي حاکم دئ د قاتل د لاسونو د مچېدلو او د قاتل د درناوي د هغه د له منځه وړلو له پاره بايد را پورته سو.»

په پاسنيو نظرياتو کي هم درد شته او هم د ليکوالو له لوري د حل لارو ته د دوی له نظره اشاره شوي دي.

ګوره که سرکار ته خدای دا وس او جرأت ورکړ چي د «مهسا» قاتلين يي اعدام کړل، تاسو يي داسي مه ګڼئ چي حق حقدار ته ورسيد، عدالت پر ځای شو او د کوچنيانو او مشرانو نړی هم ګل ګلزار شوه. خبره دا ده چي زموږ پر ټولني باندي لکه خيسه يو لوی تور وېرونکی قانون حکومت کوي، چي همدا قاتلين يي تر تور څادر لاندي داسي وژونکي عملونه تر سره کوي؛ د قاتلينو تر اعدام مخکي بايد د قاتلينو د رالېږونکو او ساتونکو لاسونه غوڅ او ريښي او فکرونه يي وچ کړای شي؛ وروسته تر هغه د توري خېسي په شان دا تور حاکم قانون د خلکو له ذهنونو څخه د سولي په فضا کي، د ارامي ټولني په لمن کي د عصري تعليم په وسيله لري کېدای شي. دا کار د يوه قانوني دولت او نوي منل شوي قانون په چوکاټ کي کېدونکی دی، نه د خيال پلونو له لاري.

خو په ياد ولرئ چي په خپل دولت او ټولنه کي همدا اوس برحاله داسي ښاغلي؟ لرو چي په زرګونو ځلي يي نه يوازي له ماشومانو سره، بلکي له ټولو خلکو او وطن سره د «مهسا» تر بيلګي هم تاو تريخوالی ترسره کړی دی، او همدا اوس هم په ډېرو ځايونو کي د درناوي؟ وړ دي.

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکني د ليکنيزی بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له رالېږلو مخکي په ځير و لولئ

آیا په دې کار سره د «مهسا» او د «مهسا» په څېر د ټللو متضررو، ارواوې به په مونږ پورې تو لعنت نه وايي چې کله ځيني خلک، دولت او ځيني کړی د تاوتريخوالي د اصلي عاملينو درناوی کوي؟

زما له نظره اساسي پوښتنه دا ده چې پر ټولنه او ماشومانو باندې دا حاکم کړای شوي قوانين او د تاوتريخوالي دا راوړل شوی کلتور چا راوړ او دا «هر څوک په خپل سر» قانون له کوم رژيم او کوم سيستم او کومو خلکو سره زمونږ وطن ته راغی؟

زما له نظره دا انارشي له تنظيمي او ټوپکي واکدارۍ سره يو ځای راوړل شوي، تقويه شوې او نوره هم باب شوې ده او پر ټولنه باندې د دې له پاره حاکمه کړای شوې ده چې دې او دې ته ورته د نورو قوانينو په چوکاټ کې د ګډوډۍ او تاوتريخوالي عاملين وکولای شي خپل غير قانوني او غير انساني حاکميت او نا روا ژوند نور هم وغځوي او تر دې هم زياتې مادي ګټې تر لاسه کړي.

دا چې څوک خنګه او چېرې متضرره کيږي، څوک وژل کېږي او څوک د تباهۍ کندې ته ورلوېږي؛ دا په دوی پورې هيڅ اړه نه لري.«مسته دې تازه ګرځي، غم دی د لالي پر سر.» دو دې مست، تازه او خندانه رځي، د دوی د منفي عملونو او کړو ګناهونو پيټی د خلک پر اوږو بار دی

«زه اوس نه يم، چې تاسو هر څه کوئ، هغه مو خوښه؛ خو په ياد ولرئ: هر څه چې پر ما شوي دي او هر څه چې ما ليدلي دي، هغه به ټکي په ټکي خدای ته ووايم.»

(د مور او پلار سپينه سپوږمۍ)

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مونږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له رااليرلو مخکې په ځير و لولئ